

Tomáš Svoboda (editor)

Kolektivní monografie

Překlady pro EU

Institucionální překlad
v kontextu institucí
a orgánů
Evropské unie

Kolektivní monografie

Tomáš Svoboda
(editor)

Základní údaje o publikaci

- nakladatelství Milada Karez, 2019
 - za finančního přispění EK
 - ve spolupráci s JTP
- navazuje na konferenci *Překlady pro EU*
(15. října 2010)

Autoři

- *Amalaine Diabová* – předsedkyně JTP
- *Jan Kramoliš* – Odbor kompatibility ÚV ČR
- *Filip Křepelka* – PrF MU v Brně
- *Jiří Lenfeld* – ved. odd. pro legisl. proces EU
Odbor kompatibility ÚV ČR
- *Jaroslava Ouzká* – řed. odd. překladů EU, Skřivánek
- *Otto Pacholík* – ved. čes. překl. odd. DGT EK
- *Barbora Stolínová* – absolventka ÚTRL FF UK, FL
- *Tomáš Svoboda* – ÚTRL FF UK

Publikace *Překlady pro EU*

- **zásadní úloha překladů v EU:**
 - kontakt mezi institucemi EU a vnitrostátními institucemi či občany členských států
 - komunikace uvnitř institucí EU
- **institucionální překlad v kontextu orgánů a institucí EU**
- **sdružení pohledu akademické sféry s přístupy z praxe**

Stav bádání v oblasti INTN

- **rostoucí zájem** translatologů o INTN
- **Brian Mossop (1988)** *Translating institutions: a missing factor in translation theory*
ale:
- **Anton Popovič (1975)** *Teória umeleckeho prekladu*
- **Wagner, Bech a Martínez (2002)** *Translating for the European Union institutions*

Stav bádání v oblasti INTN

- Kaisa Koskinen, Christina Schöffner
- vybraný aspekt – kvalita:
Svoboda, Biel a Łoboda (2017)
- publikace *Překlady pro EU* zahrnuje širokou škálu aspektů

Široká perspektiva („aktéři“)

- překlady pro EU:
 - pořizované uvnitř **institucí EU**
 - z pohledu **vnitrostátních útvarů** podílejících se na právo tvorbě
 - pořizované **externími dodavateli**
- přeložené texty jako produkt **recipovaný** v právní praxi anebo širším spektrem uživatelů

Kombinace chronologického i tematického přístupu („jak“ + „co“)

- **historický aspekt**
- pojednání z pohledu **institucí**
- **spolupráce** aktérů při přípravě českého jazykového znění právních předpisů EU
- pohled **dodavatelské strany**
 - asociace překladatelů
 - jazyková agentura

Kombinace chronologického i tematického přístupu

- problematika **kvality** překladů:
 - **chyby** v institucionálních překladech a jejich důsledky
 - překladové **příručky a pokyny**
 - jazyková stránka českých překladů a tzv. **eurožargon**

Tři oddíly

- I. Překlady pro EU – z pohledu institucí
- II. Pohled „zvnějšku“ – externí dodavatelé
- III. Problematika kvality

Komentáře recenzentů

„Publikace Překlady pro EU podává komplexní pohled na zkoumanou problematiku, a to jak z hlediska institucí EU, tak z hlediska externích dodavatelů, a přispívá také k dnes časté diskusi týkající se kvality překladů. Velmi pozitivní je začlenění problematiky do teoretického rámce, a to jak ze synchronního, tak diachronního hlediska. Předkládaná monografie je tak přínosem nejen pro překladatelskou praxi a její aktéry, ale rovněž pro akademickou sféru.“

Prof. PhDr. Jana Králová, CSc., Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Komentáře recenzentů

„Kolektivní monografie Překlady pro EU představuje původní soubor vzájemně provázaných kapitol, mezi jejichž autory jsou jak uznávaní akademici, tak i odborníci z praxe. Díky tomu kniha podává cenný pohled na zkušenosti s překladatelskou činností v kontextu EU i adekvátní teoretickou reflexi.“

doc. Mgr. Jan Chovanec, Ph.D., Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity

Shrnutí

- *„Dále by agentury uvítaly informaci o tom, zda DGT pořádá školení pro své interní korektory, a stejně tak o tom, jaké manuály jsou pro hodnocení překladů používány a jak jsou interní korektoři s podmínkami hodnocení seznamováni. Rovněž, zda existuje nějaká forma kontroly a dohledu nad konečným výsledkem hodnocení, neboť jeho znění je pro další spolupráci mezi agenturou a DGT velmi významné.“*

Jaroslava Ouzká

Shrnutí

- *„Empirický výzkum tak ukázal, že obavy z **puristických tendencí** v překladech jsou neoprávněné. Dále bylo zjištěno, že ač je výskyt **klišé, sekundárních předložek, slovesných substantiv i neobvyklých množných čísel** vyšší v textech EU, přesto jsou všechny tyto jevy ve velké míře přítomny i v textech publicistických, nepřekladových. Byla tedy potvrzena hypotéza, že **tzv. euročeština se běžně vyskytuje i v textech nepřekladových, nevznikajících u institucí EU.**“*

Shrnutí

- *„Každé slovo, sousloví či obrat... může být zásadní pro úřední a soudní rozhodování, pro přípravu smluv... a pro akademickou reflexi... Hlavní metoda výkladu je gramatická. Zvažuje se, co slovo, sousloví či obrat ve spisovném jazyce znamená. Další metody... se také bez čtení neobejdou. Zkoumá se uspořádání textu, důvodové zprávy, návrhy a podklady či předcházející úprava. Texty... se tak čtou opakovaně, jsou přece obecně závazné .
Překládání těchto textů si tak zaslouží největší péči.“*

Filip Křepelka

Shrnutí

- *„Strojový překlad, ze strany EU nikoli náhodou dlouhodobě podporovaný, nedokáže přes zřetelné pokroky nahradit lidské působení. Bez překladatelů a tlumočnicků se tak současná EU neobejde...“*

Filip Křepelka

Shrnutí

- *„Problematice překladů v rámci evropského legislativního procesu je třeba věnovat stálou pozornost. I když předpisy přijímají orgány EU, je v zájmu každého členského státu, aby bylo příslušné jazykové znění věcně správné, odpovídající ostatním jazykovým verzím, bez gramatických chyb, srozumitelné a aby byla terminologie konzistentní v rámci jednoho dokumentu i v rámci celého acquis communautaire. V tomto smyslu se nepochybně jedná o nikdy nekončící úkol.“*

Shrnutí - průřezová témata

- externí dodavatelé
- problematika kvality
- technologie v překladu
- terminologie
- příručky a pokyny pro překladatele
- zohlednění řady evropských institucí a orgánů

Shrnutí - průřezová témata

- další vzdělávání
 - pořádání seminářů
 - osvědčená praxe
 - potřeba doplňovat eventuálně chybějící znalost právní problematiky na straně překladatelů

Reference

- SVOBODA, Tomáš, ed. *Překlady pro EU: Institucionální překlad v kontextu institucí a orgánů Evropské unie*. Praha: Nakladatelství Milada Karez, 2019.